

PROGRAMMA'S

ONLINE
SERIES

QUIZZEN

FILM &
~~SERIES~~
REVIEWS

Zoek in Brandpunt+ en NP0 3

TERUG NAAR BRANDPUNT+

Samenzweven: extreemrechts complotdenken met een spiritueel sausje

ARTIKEL 24 JAN 2024 ⌚ 6 MINUTEN LEESTIJD LARS DELLEMANN & MAYEE MACCO

Spirituele begrippen zoals 'divine
femininity' zijn populair, maar niet

RECENTE ARTIKELEN

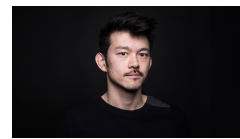
altijd zo onschuldig als ze klinken.
“Wie niet leeft als een ‘goddelijke’
vrouw, zou een gevaar vormen
voor de samenleving.”

“Mijn missie is om vrouwen in verbinding te brengen met hun hart en buik, daar waar haar levenskracht, innerlijke wijsheid en liefde huizen; thuis in essentie”, aldus coach Christa op haar website *Sacred Woman*. “Met het onderzoeken en omarmen van dat wat is, kan transformatie plaatsvinden. Het stelt jou in staat om de uitdagingen van het dagelijkse leven aan te gaan vanuit de kracht van de *Divine Feminine* en zo het leven te creëren dat je verlangt.”

Op zoek gaan naar je vrouwelijke kracht, leren in je vrouwelijke energie te staan of je godinnenenergie te laten stromen: een [groeiend aantal coaches](#) zegt je erbij te kunnen helpen tijdens een workshop, retreat of [vrouwencirkel](#). Ook op social media zijn miljoenen posts te vinden met hashtags als #divinefeminine en #sacredwoman, vaak voorzien van informatie over hoe een vrouw zich ‘van nature’ zou moeten gedragen. Tegelijkertijd richten steeds meer influencers en online goeroes zich op jonge mannen die hun ‘aangeboren mannelijkheid’ [zouden zijn verloren](#).

‘Met het smelten van het ijs, verliezen we onze verbinding’ Friese jongeren over het verdwijnen van hun schaatscultuur

Opinie: Stop met Aziatische acteurs als ‘gekke Chinezen’ te casten en te schrijven

Seksloos en eenzaam? Nee, dat is niet de schuld van de vrouw

Deze jonge vrouwelijke Koreaanse worstelaars vechten tegen tradities en seksisme

Sorry mam, dit is hoe God het wil: Als je conservatieve

De spirituele lofzangen op de vrouw klinken en ogen misschien onschuldig, maar sociaal wetenschappers wijzen op de keerzijde. Zo zouden spirituele begrippen steeds vaker worden gebruikt om extreemrechtse complottheorieën mee te propageren. Die opmerkelijke mix van complotgeloof en spiritualiteit wordt ook wel conspirituality genoemd.

Een van die wetenschappers is Katrien Jacobs. Zij is als cultuurwetenschapper seksualiteit- en genderstudies verbonden aan de Universiteit van Gent en de Chinese University of Hong Kong. In 2021 schreef ze het boek Radicaal-rechtse seks, over de seks- en gendercultuur van de alt-rightbeweging in België en Nederland.

Waar komt de hernieuwde aandacht voor gender, met ‘pure’ vrouwelijke eigenschappen enerzijds en ‘pure’ mannelijke eigenschappen anderzijds, vandaan?

Dr. Jacobs: “Gender is een onderwerp dat leeft binnen verschillende groepen. Enerzijds onder feministische vrouwen en seksuele minderheden, die nadenken over hoe zij in de samenleving behandeld worden en wat hun rechten zouden moeten zijn.”

“Anderzijds bij steeds meer rechts-conservatieve groepen die menen dat

gendergelijkheid en genderfluiditeit (het ervaren van genderidentiteit als een niet-vaststaand gegeven, red.) te ver zijn doorgeslagen. Het verdedigen van een strikt, binair onderscheid tussen man en vrouw, volgens 'de biologie' of de regels van de Bijbel, is een reactie op de meer liberale kijk op gender. Een reactie die vaak voortkomt uit angst: dat genderrollen aan het vervagen zijn en hen daardoor iets wordt afgepakt.”

[Hier](#) lees je meer over de (soms felle) discussie over gender en biologie. En [hier](#) over de internationale conservatieve anti-gender beweging.

Onder invloed van liberale of progressieve overtuigingen is er de laatste decennia van alles veranderd in de westerse wereld.

Waarom slaan deze conservatieve groepen nou juist op tilt door gender?

“Je identiteit als man of vrouw en de onderlinge verhoudingen zijn in hun ogen iets rotsvasts. Een simpel begrip waar je altijd op kunt terugvallen. In deze crisistijden, met economische onzekerheid en dreigend conflict, is er behoefte aan vastigheid. Genderrollen bevragen of experimenteren met genderexpressie schept volgens hen alleen maar meer verwarring en onzekerheid, daar mag je niet aan morrelen.”

Een deel van de conservatievelingen gebruikt spirituele termen om hun man- of vrouw-zijn te omschrijven of op te hemelen, zoals *divine feminine*. Vanwaar die interesse in spiritualiteit?

“Veel van die spirituele begrippen zijn komen overwaaien uit de VS, waar al langer een beweging gaande is van *conspirituality* of ‘samenzweving’ [een samenvoeging van samenzwering en zweven, red.]. In die beweging wordt extreem-rechts complotdenken vermengd met oude ideeën uit de [New Age beweging](#) van de jaren ‘70.”

“Zoals *the divine feminine*: het idee dat je als vrouw een goddelijke kracht bezit waarmee je kunt overleven in een patriarchale samenleving. Het verschil is alleen dat dit begrip in de jaren ‘70 werd gebruikt om vrouwen los te maken van de patriarchale onderdrukking, terwijl het nu vaak verwijst naar een traditionele rolopvatting. Een rolopvatting van de vrouw als zacht, als moeder en als onderdanig aan de man. Als iemand die goed moet zorgen voor haar lichaam en haar gezin, vandaar dat er binnen de beweging ook veel aandacht is voor *wellness*, voor gezonde voeding en yoga. *Divine* impliceert ook dat die vrouwelijke eigenschappen universeel en onveranderlijk zijn.”

En wat heeft dat met extreemrechts complotdenken te maken?

“Een deel van de extreemrechtse complotdenkers is ervan overtuigd dat als een vrouw zich niet schikt naar haar ‘natuurlijke’ of ‘door God gegeven’ rol, de samenleving ontwricht zal raken. Dat hangt samen met een angst voor ‘omvolking’: het idee dat migranten westerse samenlevingen en ‘het witte ras’ zullen overnemen. Alleen als mannen en vrouwen zich houden aan hun binaire rolopvattingen, kunnen er genoeg gezinnen worden gesticht om die omvolking tegen te gaan. En kan ‘de witte natie’ worden verdedigd. Begrippen als *divine feminine* worden soms als een spiritueel sausje over extremistische ideeën gegoten.”

Worden de begrippen *divine femininity* en *divine masculinity* ook gebruikt vanuit de overtuiging dat een man en vrouw een soort heilig huwelijk met elkaar moeten vormen?

“Ja, het idee is inderdaad dat je elkaar als man en vrouw aanvult. Een soort yin en yang. En dat je je ‘natuurlijke’ eigenschappen daarom niet mag veranderen, want dan raakt de balans verloren. Dus iedereen die zijn genderidentiteit wil aanpassen of de vrijheid wil nemen om daarmee te experimenteren, wordt gezien als tegennatuurlijk of een gevaar voor de samenleving. Dat verklaart ook de grote afkeer van lhbt’s binnen deze beweging.”

Dat klinkt niet erg onschuldig. Denkt u dat Nederlandse vrouwen die een workshop volgen om in hun ‘goddelijke vrouwelijke energie’ te staan zich bewust zijn van al deze achterliggende overtuigingen?

“Nee, dat is zeker niet het geval. Ik denk dat veel van de vrouwen die zo’n workshop volgen of geven in eerste instantie helemaal niet geïnteresseerd zijn in de wereld van de politiek, en denken dat dit soort begrippen daar ook niks mee te maken hebben. Maar het proeven aan zo’n spiritueel sausje kan ze weldegelijk vatbaarder maken voor extremistische overtuigingen, en de drempel tot complotgeloof verlagen. Juist daarom is het belangrijk dat zij zich bewust zijn van de extremistische ideologie die bepaalde groepen eraan verbinden.”

Beeld in header: Caiaimage/Monashee Alonso via Getty Images

COMPLOTDENKEN

GELUK

SAMENZWEVEN

EXTREEMRECHTS

DIVINE FEMININE

DEEL

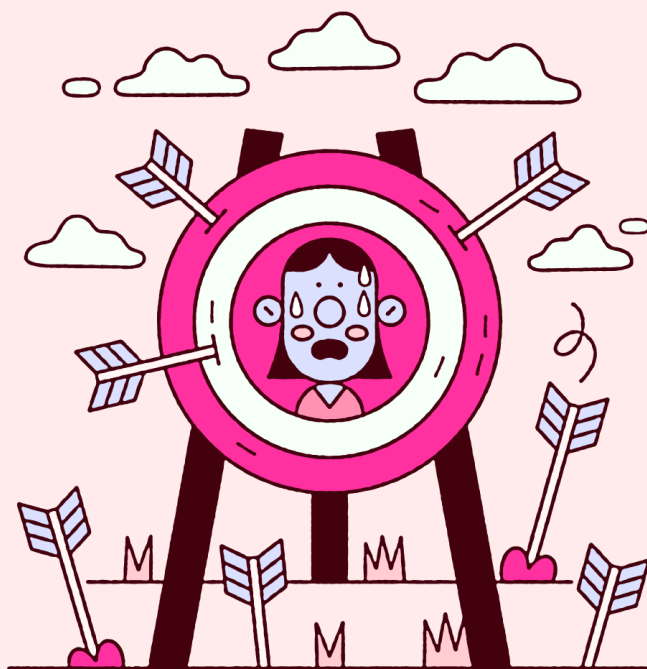

Lars
Delleman
n
Redacteur
tekst
Brandpunt+

Mayee
Macco
Stagiair
Brandpunt+

Seksloos en eenzaam? Nee, dat is niet de schuld van de VROUW

ARTIKEL 26 JAN 2024 ⌚ 5 MINUTEN LEESTIJD NEELTJE WALGIEN

Jonge mannen zijn sekslozer en
eenzamer dan ooit tevoren.
Gespierde, sigarenrokende,

RECENTE ARTIKELEN

'Met het
smelten
van het
ijs,
verliezen

sportwagenrijdende influencers hebben hier een duidelijk antwoord op: vrouwen zijn te kieskeurig geworden. Maar dat is veel te makkelijk gedacht, vindt datingcoach Daan de Ram.

Dit is deel twee in een serie artikelen over de effecten van online dating op de seksuele moraal van jonge mannen. Deel een, over Tinder-burnouts, lees je [hier](#).

Als jongvolwassen mannen in de westerse wereld dieren waren, zouden ze panda's zijn. Ruim een kwart van de jongvolwassen Amerikaanse mannen leeft volgens een survey van Washington Post [een compleet seksloos leven](#). Ze hebben daarmee minder seks dan in de afgelopen dertig jaar ooit is gemeten. De leeftijd waarop jongeren voor het eerst seks hebben, ging de afgelopen jaren ook in Nederland in [rap tempo omhoog](#): van gemiddeld 17 jaar in 2012, naar 18,7 jaar in 2023.

Tegelijkertijd wordt er gesproken van een [eenzaamheidsepidemie](#) onder [jonge mannen](#), onder andere [veroorzaakt door](#) gevoelens van sociaal isolement, moderne vraagstukken, levensfaseproblematiek en maatschappelijke druk. En volgens Brits onderzoek ervaren

we onze verbinding' Friese jongeren over het verdwijnen van hun schaatscultu

Opinie: Stop met Aziatische acteurs als 'gekke Chinezen' te casten en te schrijven

Deze jonge vrouwelijke Koreaanse worstelaars vechten tegen tradities en seksisme

Samenzwever extreemrecht complotdenk met een spiritueel sausje

Sorry mam, dit is hoe God het wil: Als je conservatieve bent dan je ouders

mannelijke Zoomers veel meer stress omtrent seks dan babyboomers.

Hoewel je misschien zou verwachten dat datingapps een uitkomst bieden, versterken apps als Tinder bij veel jonge mannen juist gevoelens van stress, afwijzing en onzekerheid. Mede door de oververtegenwoordiging van mannen op datingapps, hebben zij statistisch gezien een veel kleinere kans op een match.

Te kieskeurig

Dat alles biedt een voedingsbodem voor frustratie onder eenzame en seksloze mannen, ziet Daan de Ram. Als datingcoach geeft hij trainingen en helpt hij mannen succes te vinden in de liefde. “Die frustratie richt zich vaak op de vrouw”, zegt hij, “die zou te kieskeurig zijn geworden.”

Natuurlijk is het zo dat vrouwen in vergelijking met pakweg zestig jaar geleden meer keuzevrijheid hebben: ze zijn tenslotte niet meer per definitie economisch afhankelijk van een mannelijke wederhelft. Maar dat geeft de moderne vrouw nog niet de schuld van de mannelijke eenzaamheids crisis, benadrukt Daan. “Dat vind ik een zwakke reflex. Mannen moeten vooral naar zichzelf kijken en hun verantwoordelijkheid nemen.”

Toch vormt vrouwenhaat een groeiend probleem onder eenzame en ongewild seksloze

mannen, blijkt uit [onderzoek](#). Want wanhopige mensen, weten we, zijn vatbaarder voor lugubere ideeën. Pickup-artiesten, rechts-reactionairen, de [MGTOW](#)-beweging en de Andrew Tate en [Julien Blancs](#) van de wereld maken dankbaar gebruik van de wanhoop van mannen. Met stoere praatjes over '[neomasculiniteit](#)' verspreiden ze hun vrouwonvriendelijke ideeën. Ze vertellen onzekere, jonge mannen precies het verhaal dat ze willen horen: Guys, het ligt niet aan jullie, [maar aan de feministen](#).

Zo ontstaat er een [groeïende groep](#) jonge mannen die terugverlangt naar een tijd waarin vrouwen in een afhankelijkheidspositie gedwongen werden en niets te kiezen hadden op het gebied van daten en seks.

Veel mannen voelen zich [achtergesteld](#), en menen dat dat [te wijten](#) valt aan het feminisme. Neoconservatieve vrouwen, ook wel bekend als [tradwives](#), gaan daarin mee. De meeste wetenschappers [weerleggen](#) dat het feminisme mannen benadeelt.

Paar honderd vrouwen

Datingcoach Daan is ervan overtuigd dat iedere man aan zijn trekken kan komen, zolang hij maar z'n best doet. "Aantrekkelijkheid is een vaardigheid die je kunt ontwikkelen", zegt hij. "Soms hoor ik een man klagen, vervolgens kijk ik naar zijn datingapp-profiel en zie ik negen

van de tien keer een foto in de auto, of een lamme foto in de club.”

Ook zonder perfect uiterlijk maak je heus wel een kans op datingapps, zegt Daan. “Zelf werd ik ook niet geboren met goede looks of een magisch charisma. Toch heb ik inmiddels een paar honderd vrouwen in bed gehad.”

Hij maakt wel een kanttekening: het online datingspel is niet voor iedereen. “Als je niet fotogeniek bent, zijn datingapps waarschijnlijk minder interessant voor jou. Je wordt immers voornamelijk beoordeeld op je foto’s.”

Maar hoewel uiterlijk er in het echte leven natuurlijk ook toe doet, wijst onderzoek uit dat mannen daar meer om geven dan vrouwen. De eigenschappen die vrouwen het meest waarderen in een potentiële partner zijn 'steunendheid', intelligentie en het allerbelangrijkste: vriendelijkheid. Het draait ze dus niet alleen om status, spieren en centen, zoals conservatieve influencers zeggen.

Voor alle mannen die het swipen nog een kans willen geven: er is hoop. Hier zijn 3 troubleshoots van meesterversierder Daan de Ram om je game te verbeteren.

1. Hit the gym

“Ga bewegen,” aldus Daan. “Zoek iets dat je leuk vindt, en kom met je kont van die gamestoel af.” Niet alleen voor het trainen van je wasbordje of je biceps, maar ook voor je mentale gezondheid. Sporten maakt je namelijk blijer én zelfverzekerder.

2. Het is oké om onzeker te zijn

Zelfverzekerdheid cultiveer je niet van de ene op de andere dag, zegt Daan. Belangrijk is het dus om te accepteren dat je onzekerheid er is. “Je kunt het zelfs in je voordeel gebruiken. Er is niks mis met zeggen dat je een date spannend vindt. Dan omarm je de waarheid en laat je zien dat je gevoelens hebt. Het omarmen van je eigen onzekerheid is het toppunt van zelfverzekerdheid.”

3. Let op je foto's (en wees origineel)

De Ram ziet dat mannen op datingapps vaak dezelfde missers maken. “Badkamerselfies, foto's met meisjes, teveel foto's in je eentje, of juist allemaal geforceerde foto's met anderen. Saaie hobby's zie ik ook veel. Uit eten gaan, bijvoorbeeld. Dat is geen hobby. Wat je ten slotte absoluut niet moet doen is negatieve ervaringen uit het verleden door laten schemeren op je profiel, en dan in je bio direct beginnen over wat de ander allemaal per se wel of niet zou moeten doen.”

Wil je ons feedback sturen? Heb je een verhaal dat je met ons wilt delen, of wil je dat we iets onderzoeken? Mail ons via redactiebrandpuntplus@kro-ncrv.nl.

Beeld: Maxim de Gilder

[DATINGAPPS](#)

[GELUK](#)

DEEL

Neeltje Walgien
Redacteur tekst Brandpunt+

INFO

[NPO Start](#)

[Over NPO](#)

[Voorwaarden & Privacy](#)

VOLG NP03

Facebook

Instagram

Youtube

NP03